

idea

FREUD

RUHSAL OLAYLARIN İKİ İLKESİ
BİLİNÇALTI
NARSİSSİZM
İÇGÜDÜLER VE YAZGILARI

METAPSİKOLOJİ — 1

METAPSİKOLOJİ
TAM İÇERİK

RUHSAL OLAYLARIN İKİ İLKESİ ÜZERİNE FORMÜLASYONLAR
(1911)

RUHÇÖZÜMLEMEDE BİLİNÇALTI ÜZERİNE BİR NOT (1912)

NARSİSSİZM ÜZERİNE. BİR GİRİŞ (1914)

İÇGÜDÜLER VE YAZGILARI (1915)

BASKI (1915)

BİLİNÇSİZ (1915)

I. BİLİNÇSİZİN AKLANMASI

II. BİLİNÇSİZİN ÇOK ANLAMLILIĞI VE YERSEL BAKIŞ AÇISI

III. BİLİNÇSİZ DUYGULAR

IV. BASKININ TOPOGRAFI VE DİNAMİĞİ

V. BÇ.SİZ DİZGESİNİN TİKEL ÖZELLİKLERİ

VI. İKİ DİZGENİN İLETİŞİMİ

VI. BİLİNÇSİZİN TANISI

DÜŞLER KURAMINA METAPSİKOLOJİK BİR EK (1917 [1915])

YAS VE MELANKOLİ (1917)

HAZ İLKESİNİN ÖTESİNDE (1920)

EGO VE İD (1923)

ÖNSÖZ

I. BİLİNÇ VE BİLİNÇALTI

II. BEN VE O (İD VE EGO)

III. BEN VE ÜST-BEN (BEN İDEALİ)

IV. İÇGÜDÜLERİN İKİ SINIFI

V. BENİN BAĞIMLILIKLARI

MAZOŞİZMİN EKONOMİK SORUNU (1924)

GİZEMLİ BLOKNOT' ÜZERİNE BİR NOT (1925)

YADSIMA (1925)

FREUD

Metapsikoloji

I

RUHSAL OLAYLARIN İKİ İLKESİ ÜZERİNE
FORMÜLASYONLAR
•
RUHÇÖZÜMLEMEDE BİLİNÇALTI ÜZERİNE BİR NOT
•
NARSİSSİZM ÜZERİNE. BİR GİRİŞ
•
İÇGÜDÜLER VE YAZGILARI

Çeviren
Aziz Yardımlı

idea • istanbul

İDEA CEP KİTAPLARI — 003

İdea Yayınevi

Şarap İskelesi Sk. 2/106-107 34425 Karaköy — İstanbul
iletisim@ideayayinevi.com / www.ideayayinevi.com

Bu çeviriler için © AZİZ YARDIMLI 2011

SIGMUND FREUD

Metapsikoloji

I

Ruhsal Olayların İki İlkesi Üzerine Formülasyonlar

Ruhçözünlemede Bilinçaltı Üzerine Bir Not

Narsissizm Üzerine. Bir Giriş

İçgüdüler ve Yazgıları

Birinci Basım 2000

İDEA CEP KİTAPLARINDA İkinci Basım 2011

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü

İdea Yayınevinin ön izni olmaksızın

yeniden üretilemez

İDEA CEP KİTAPLARI DİZİSİ 003 RUHBİLİM 1

SÜRELİ YAYIN

YAYININ ADI: Sigmund Freud, *Metapsikoloji I*

YETKİ SAHİBİ / SORUMLU MÜDÜR: ALİYE ZEYNELOĞLU

YÖNETİM YERİ: İDEA YAYINEVİ

Şarap İskelesi Sk. 2/106-107 34425 Karaköy — İstanbul

YAYININ SÜRESİ: 30 GÜNDE BİR

BASKI: BAYRAK MATBAASI

Davutpaşa Cad. 14/2 34015 Topkapı — İstanbul

DAĞITIM: YAYSAT

Doğan Medya Tesisleri, Hoşdere Yolu 34517 Esenyurt — İstanbul

Printed in Türkiye

ISSN 2146-1260

İDEA C1 2011/02

İçindekiler

RUHSAL OLAYLARIN İKİ İLKESİ ÜZERİNE	
	FORMÜLASYONLAR — 7
RUHÇÖZÜMLEMEDE BİLİNÇALTI ÜZERİNE BİR NOT — 23	
NARSİSSİZM ÜZERİNE. BİR GİRİŞ — 37	
FREUD'UN METAPSİKOLOJİ ÇALIŞMALARI İÇİN	
	<i>STANDARD EDITION</i> TARAFINDAN SUNUŞ — 77
İÇGÜDÜLER VE YAZGILARI — 81	
Sözlük — 117	
Çözümlemeler / Aziz Yardımlı — 122	
Dizin — 131	

KISALTMALAR LİSTESİ

- Gesammelte Schriften* = Freud, *Gesammelte Schriften* (12 cilt), Viyana, 1924-34.
- Gesammelte Werke* = Freud, *Gesammelte Werke* (18 cilt), Ciltler 1-17 Londra, 1940-52, cilt 18 Frankfurt am Main, 1968. 1960'tan başlayarak bütün düzenleme S. Fischer Verlag (Frankfurt am Main) tarafından yayımlandı.
- Almanach 1937* = *Almanach für das Jahr 1937*, Viyana, Internationaler Psychoanalytischer Verlag, 1936.
- S.K.S.N. = Freud, *Sammlung kleiner Schriften zur Neurosenlehre* (5 cilt). Viyana. 1906-22.
- Collected Papers* = Freud, *Collected Papers* (5 cilt), Londra, 1924-50.
- Standard Edition* = *The standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud* (24cilt), Hogarth Press ve The Institute of Psycho-Analysis, Londra, 1953-74.
- P.F.L.* = *Pelican Freud Library* (15 cilt). Penguin Books, Harmondsworth, 1973'te başladı.

Freud'un ruhçözümlemenin kuramı üzerine yazılarının *Gesammelte Werke*'den (Imago Publishing Co. Ltd., Londra 1940; VIII, X, XIII ve XIV'üncü ciltler) yapılan çevirilerinin bu derleminde James Strachey'in editörlüğü altında ve Anna Freud, Alix Strachey, Alan Tyson ve Angela Richards'ın yardımları ile üretilen *Standard Edition*'un sunuş ve notlandırma yöntemi izlendi. *Standard Edition* bugün de Freud'un yapıtlarının Almanca yayımlarda da izlenen en tam ve en saygın derlemi olarak kalmayı sürdürmektedir. Notlarda göndermeler daha kolay erişilebilme olanağı dikkate alınarak *Standard Edition*'u izleyen *The Pelican Freud Library* yayımlarını belirtiyor.

RUHSAL OLAYLARIN İKİ İLKESİ ÜZERİNE
FORMÜLASYONLAR
(1911)

JAMES STRACHEY'İN NOTU

FORMULIERUNGEN ÜBER DIE ZWEI
PRINZIPIEN DES PSYCHISCHEN GESCHEHENS

(A) ALMANCA YAYIMLAR

- 1911 *Jb. psychoanalyt. psychopath. Forsch.* 3 (1) 1-8.
1924 *Gesammelte Schriften*, 5, 409-17.
1943 *Gesammelte Werke*, 8, 230-38.

(B) İNGİLİZCE ÇEVİRİLER

“Formulations Regarding the Two Principles in
Mental Functioning”

- 1925 *Collected Papers*, 4, 13-21. (Çev. M. N. Searl.)
1958 *Standard Edition*, 12, 213-26. (Değiştirilmiş bir
başlık ile 1925 çevirisi üzerine dayalı, ama büyük
ölçüde yeniden yazılmıştır.)

Dr. Ernest Jones'tan öğrendiğimize göre, Freud bu denemeyi tasarlamaya 1910 Haziranında başladı, ve üzerinde Schreber olay öyküsü ile eşzamanlı olarak çalıştı. İlerlemesinin yavaşlığına karşın, 26 Ekimde konu üzerinde Viyana Ruhçözümleme Topluluğu önünde bir konuşma yaptı; ama dinleyicilerin tepkisiz kaldıklarını gördü, ve sunuşundan kendisi de hoşnut kalmadı. Aralığa dek denemeyi yazmaya başlamadı. Deneme 1911 Ocağının sonlarında bitirildi, ama *Jahrbuch*'un Schreber olayını da kapsayan sayısında ancak bahar sonlarında yayımlandı.

Ruhçözümleme klasiklerinden biri olan bu çok iyi bili-

nen deneme ile, ve Schreber olay öyküsünün aşağı yukarı zamandaş üçüncü bölümü ile, Freud, on yıllık bir aradan sonra ilk olarak bir kez daha klinik bulguları tarafından imlenen genel kuramsal varsayımları tartışmaya başladı. Bu geçen sürede ruhbilim kuramının sorularına ancak arada bir değinmişti, örneğin şakalar üzerine olan kitabının VI. Bölümünde (1905c), *P.F.L.*, 6, 215 ss. Böyle bir tartışma için ilk geniş kapsamlı girişimi 1895'deki "Bilimsel bir Ruhbilimsel Tasar" başlıklı çalışmasında (1950a) yarı-nörolojik bir terminoloji içinde olmuştu. Bununla birlikte, bu çalışma sağlığı sırasında yayımlanmadı. *Düşlerin Yorumu*'nun (1900a) VII. Bölümü çok benzer bir varsayımlar kümesinin bir açıklamasıydı, ama bu kez yalnızca ruhbilimsel terimlerde. Bu şimdiki denemedeki (ve özellikle başlarındaki) gerecin çoğu doğrudan doğruya bu iki kaynaktan türetilmiştir. Çalışma bir yeniden-değerlendirme doğasında olma izlenimini verir. Freud sanki bir bakıma daha erken bir dönemin temel varsayımlarını kendi yoklaması için ele almış, ve bunları yakın gelecekte beklemekte olan büyük kuramsal tartışmalar için bir temel olarak hizmet etmeye hazırlamıştır—örneğin, Narsissizm üzerine deneme ve büyük metapsikolojik denemeler dizisi.

Görüşlerinin bu açıklaması aşırı ölçüde sıkıştırılmıştır ve anlaşılması bugün bile kolay değildir, ve şimdi bunlarda Freud'un o zamana dek düşünmemiş olduğu çok az şeyi söylediğini bilmemize karşın, yayımlandığı zaman bu denemenin okuyucularını şaşırtıcı yenilikler ile çarpmış olması gerekir. Örneğin (1) ile belirtilen paragraflar "Tasar" ile ya da metapsikolojik denemeler ile hiçbir tanışıklığı olamamış olanlara ve elde edebilecekleri kadar aydınlığı *Düşlerin Yorumu*'ndaki neredeyse eşit ölçüde sıkıştırılmış ve bütünüyle dizgesiz olan bir pasajlar çokluğundan elde etmeleri gerekecek olanlara gerçekten de bulanık gelecektir. Freud'un ilk dinleyicilerinden yanıt alamamış olmasına pek hayret etmemek gerekir.

Çalışmanın ana teması sırasıyla birincil ve ikincil an-sal süreçlere egemen olan düzenleyici ilkeler (haz ilkesi ve realite ilkesi) arasındaki ayrımdır. Sav gerçekte daha önce “Tasar”da belirtilmişti. Yine *Düşlerin Yorumu*'nun VII. Bölümünde de tartışılmıştı (*P.F.L.*, 4, 718-21 ve 757 ss). Ama en tam açıklama düşlerin ruhbilimötesi üzerine (1917*d* [1915]) bu çalışmadan üç yıl sonra yazılan deneme için ayrılmıştır (Bkz. söz konusu çalışmaya Editör'ün Notu.)

Çalışmanın sonlarına doğru ilgili daha başka birçok konu açılır ve bunların daha öte gelişimleri (ana temanın gelişimi gibi) daha sonraki araştırmaya bırakılır. Bütün deneme, gerçekte (son paragrafta Freud'un kendisinin de belirttiği gibi), bir hazırlık ve açıklama niteliğini taşır, ama bu nedenle ilginçliğinden birşey yitirmez.

RUHSAL OLAYLARIN İKİ İLKESİ ÜZERİNE FORMÜLASYONLAR (1911)

1. Uzunca bir süredir her sinircenin sonucu olarak, bu nedenle belki de amacı olarak hastanın olgusal yaşamın dışına zorlanmasını, edimsel dünyaya yabancılaşmasını aldığını belirtiyorduk.¹ Böyle bir olgu Pierre Janet'nin de gözleminden kaçamadı: “Olgusalılık/realite işlevinin” [“*de la fonction du réel*”] yitişinden sinircelilerin özel bir niteliği olarak söz etti, ama bu rahatsızlığın sinircenin temel koşulları ile bağlantısını ortaya koyamadı.²

2. Sinircenin doğuşuna baskı sürecinin getirilmesi bu bağlantı üzerine belli bir içgörüyü ulaşmamızı sağladı. Sinirceliler realiteden uzaklaşırlar çünkü onu — bütününe ya da parçalarını — dayanılmaz bulurlar. Realiteden bu uzaklaşmanın en aşırı tipi çılgınlıklarının baş göstermesine neden olan tikel olayı yadsımayı isteyen belli sanrısız çıldırma olayları tarafından gösterilir (Griesinger).³ Ama gerçekte her sinirceli belli bir realite parçası ile aynı şeyi

¹[Aynı düşünce, ‘çıldırma kaçma’ deyişi ile birlikte, Freud’un “Savunma Nöro-Psikozları (Sinirsel-Çıldırıkları)” (1894a) üzerine ilk denemesinin III’üncü Kesiminde bulunacaktır. “Hastalığa kaçış” deyişi histeri nöbetleri üzerine denemesinde görülür (1909a), P.F.L., 10, 99 ve 100 n. 1.]

²[P.] Janet, 1909 [*Les nevroses*, Bibliothèque de philosophie scientifique.]

³[Freud’un öğretmeni Meynert’in büyük hayranlık duyduğu Wilhelm Griesinger (1817-68) daha önceki kuşağın çok tanınmış bir Berlin psikiyatristi idi. Metinde söz edilmiş pasaj hiç kuşkusuz Freud tarafından *Düşlerin Yorumu*’nda (1900a), P.F.L., 4, 163, 214 ve 326 n., üç kez değinilen pasajdır, ve ayrıca şakalar üzerine kitabının (1905c) VI’ncı Bölümünde de söz konusu edilir, P.F.L., 6, 228. Bu pasajda Griesinger (1845, 89) hem çıldırılmı hem de düşlerin dilek-gerçekleştirme özelliklerine dikkati çekti.]

yapar.⁴ Ve şimdi sinircelilerin ve genel olarak insanlığın realite ile ilişkisini gelişimi içinde araştırma, ve bu yolda reel dışsal dünyanın ruhbilimsel imlemini kuramımızın yapısı içerisine katma görevi ile karşı karşıyayız.

3. Ruhçözümleme üzerine kurulu ruhbilimde başlangıç noktamız olarak almaya alıştığımız şey özgünlükleri ile çözümleme yoluyla tanıştığımız bilinçsiz ruhsal süreçlerdir. Bunları daha eski ve birincil süreçler olarak, içinde biricik ruhsal süreç türü oldukları bir gelişim evresinin kalıntıları olarak görürüz. Bu birincil süreçlerin boyun eğdikleri başlıca eğilimi tanımak kolaydır; bu haz-hazsızlık ilkesi, ya da kısaca haz ilkesi⁵ olarak belirtilir. Bu süreçler haz kazanmaya doğru çabalarlar; ruhsal etkinlik hazsızlık üretebilecek her olaydan geri çekilir (baskı). Geceleri düşlerimiz ve kendimizi acı verici izlenimlerden kurtarmak için uyanma eğilimimiz bu ilkenin egemenliğinin kalıntıları ve gücünün tanıtıdır.

4. Başka bir yerde,⁶ ruhsal dinginlik durumunun başlangıçta iç gereksinimlerin buyurgan istemleri tarafından rahatsız edildiğini varsaydığım zaman geliştirmiş olduğum düşünce çizgilerine döneceğim. Bu olduğu zaman, düşünülen (istenen) herşey yalın olarak sanrısız bir biçimde temsil edilirdi, tıpkı bugün bile her gece düş-düşüncelerimiz durumunda olduğu gibi.⁷ Yalnızca beklenen doyumun yer almaması, yaşanan düşkırıklığı idi ki bu sanrı aracılığıyla doyum girişiminden vazgeçmeye götürüyordu. Onun yerine, ruhsal aygıtın dışsal dünyaya-

⁴Otto Rank [1910] Schopenhauer'de [*Die Welt als Wille und Vorstellung/İstenç Ve Tasarım Olarak Evren*, 2'nci Cilt (Ekler), Bölüm 32] bu nedenselliğin dikkate değer duruluktaki bir sezgisine dikkati çekti.

⁵[*"Lustprinzip/haz ilkesi"* anlatımı Freud'un çalışmalarında ilk kez burada görünür. *Düşlerin Yorumu*'nda yalnızca "*Unlustprinzip/hazsızlık ilkesi*" kullanılır (örneğin *P.F.L.*, 4, 759.)

⁶*Düşlerin Yorumu*'nun Genel Kesiminde [e.d. Bölüm VII. Bkz. özellikle *P.F.L.*, 4, 718-21 ve 757 ss.]

⁷Uyku durumu ruhsal yaşamın olgusallığın kabul edilmesinden önceki biçimini yeniden getirebilir, çünkü uyku durumu olgusallığın amaçlı olarak reddedilişini (uyku-dileği) bir öngerek olarak alır.

daki olgusal/reel durumların bir tasarımını oluşturmaya karar vermesi ve olgusal bir değişim yapmaya çabalaması gerekli oldu. Böylece ruhsal etkinliğin yeni bir ilkesi getirildi; tasarımılanan şey artık hoş olan değil ama olgusal olandı, üstelik nahos olması gerekse bile.⁸ *Realite ilkesinin* bu kuruluşu çok önemli bir adım olduğunu tanıtladı.

5. (1) İlk olarak, yeni istemler ruhsal aygıtta bir dizi uyarlamayı zorunlu kıldı ki, yetersiz ya da sağlam olmayan bilgimizden ötürü, bunları ancak yaklaşıklık olarak belirleyebiliriz.

6. Dışsal realitenin artan önemi o aynı dışsal dünyaya yönelik duyu-örganlerinin, ve bunlara bağlı *bilincin* de önemini arttırdı, ve bilinç şimdi ona o güne dek ilgi çekici gelmiş tek yan olarak haz ve hazzınlık niteliklerinin yanısıra duyuşsal nitelikleri de kavramayı öğrendi. Özel

⁸Yukarıdaki şematik açıklamayı daha öte birkaç ayrıntı ile tamamlamaya çalışacağım. Haklı olarak karşı çıkılacaktır ki, haz ilkesine köle olmuş ve dışsal dünyanın realitesini gözardı eden bir örgütleniş diriliğini en kısa bir zaman için bile sürdürümez, öyle ki, herhangi bir biçimde varoluş kazanması bile söz konusu olamazdı. Gene de eğer bebeğin — annesinden gördüğü ilgiyi de katma koşulu ile — bu tür bir ruhsal dizgeyi hemen hemen gerçekleştirdiği düşünülecek olursa, böyle bir kurgunun kullanılışı aklanabilir. Bebek büyük olasılıkla içsel gereksinimlerinin yerine getirildiğini sanır; bir uyarı artımı ve doyum yokluğu durumunda, bağırma ve tepinme gibi motor boşalım yoluyla hazzınlığını ele verir, ve o zaman sanrılanmış olduğu doyumunu yaşar. Daha sonra, büyük bir çocuk olarak, bu boşalma anlatımlarını amaçlı anlatım araçları olarak kullanmayı öğrenir. Çocukların daha sonraki bakımları bebeklerin bakımları üzerine modellendiği için, haz ilkesinin egemenliği gerçekte ancak büyüklerden tam ruhsal kopuş yerine getirildiği zaman sona erebilir. — Dışsal dünyanın uyarılarına kapatılmış ve beslenme gereksinimlerini bile (Bleuler'in terimi ile [1912]) *autistik/ içekapanık* olarak doyurmaya yetenekli tam bir ruhsal dizge örneği kabuğu içindeki yiyecek donatımı ile bir kuş yumurtası tarafından sunulur; onun için annesi tarafından sağlanan bakım sıcaklığın sürdürülmesi ile sınırlıdır. — Bunu tartıştığımız şematik tablonun bir düzeltilmesi olarak değil, ama bir genişletilmesi olarak göreceğim, eğer haz ilkesine göre yaşayan bir dizgenin onu realitenin uyarılarından geri çekmeye yetenekli kılacak düzenlemelerinin olması gerektiğinde diretilirse. Böyle düzenlemeler ancak "baskı"nın bağlaşığıdır — baskı ki, acılı içsel uyarıları sanki dışarıdan geliyorlarmış gibi karşılar, ve buna göre onları dışsal dünyaya iter.

bir işlev geliştirdi ki görevi dışsal dünyayı dönemsel olarak araştırmaktı, öyle ki eğer ivedi bir içsel gereksinim doğacak olursa bu dünyanın bilgisi önceden tanıdık olabilsin — *dikkat* işlevi. Bu etkinlik duyu-izlenimlerinin ortaya çıkışını beklemektense onları yarı yolda karşılamaktan oluşur. Aynı zamanda, büyük bir olasılıkla, görevi bilincin bu dönemsel etkinliğinin sonuçlarını biriktirmek olan bir *kaydetme* dizgesi getirildi — *bellek* dediğimiz şeyin bir parçası.

7. Ortaya çıkan tasarımlardan bir bölümünü hazırlık üretici oldukları için yatırım dışı bırakan baskının yeri bir *yansız yargıda bulunma* yetisi⁹ tarafından alındı ki, belirli bir tasarımın doğru mu yoksa yanlış mı olduğuna, eş deyişle, realite ile uyum içinde olup olmadığına karar vermesi gerekiyor, ve karar ise realitenin anı-izleri ile bir karşılaştırma yoluyla belirleniyordu.

8. Böylece motor boşalım yeni bir işlev kazandı — motor boşalım ki, haz ilkesinin egemenliği altında, ruhsal aygıtı uyarı artışından boşaltmanın bir aracı olarak hizmet etmiş, ve bu görevi bedeninde onu mimiklere ve duyu anlatımlarına götüren sinirsel bağlantılar göndererek yerine getirmişti. Motor boşalım şimdi realitenin amaca uygun olarak değiştirilmesinde kullanılır oldu. *Eyleme* çevrildi.

9. Motor boşalım üzerine (eylem üzerine) getirilmesi o zamanlar zorunlu olmuş olan kısıtlama tasarımlama yetisinden gelişen *düşünme süreci* aracılığıyla sağlandı. Düşünme yetisi öyle özelliklerle donatıldı ki, boşaltım sürecinin ertelenmesi sağlanırken, ruhsal aygıtın artan bir uyarı gerilimine dayanmasını olanaklı kıldılar. Bu özsel olarak deneysel bir eylem türüdür ki, daha küçük yatırım niceliklerinin yerleşimi ve bu niceliklerin daha az

⁹[Freud tarafından sık sık yinelenen bu kavram erken bir tarihte şakalar üzerine kitabının ilk yayımında görünür (1905c, Bölüm VI; *PFL.*, 6, 233 ve n. 2.) ve “Yadsıma” (1925h) üzerine denemesinde daha derin olarak yoklanmıştır. Bkz. ayrıca *Bilinçaltı* (1915e) Bölüm V.]

harcanması (boşalması) ile birlikte gider.¹⁰ Bu amaç için özgürce yerdeğiştirebilir yatırımların “bağlı” yatırımlara çevrilmesi zorunluydu, ve buna bütün yatırım sürecinin düzlemine yükseltme aracılığıyla erişildi. Olasıdır ki düşünme, yalnızca tasarımlama ediminin üstüne yükseldiği ve nesnelere izlenimleri arasındaki ilişkilere yöneldiği düzeye dek kökensel olarak bilinçsizdi, ve bilinç tarafından algılanabilir daha öte nitelikleri ilkin sözel kalınlara bağlanınca kazandı.¹¹

10. (2) Ruhsal aygıtımızın geriye [enerji] harcamayı azaltma biçimindeki ekonomik ilkeye dek izlenebilecek genel bir eğilimi, el altında bulunan haz kaynaklarına sarılmadaki direktkenlikte ve bunlardan vazgeçmedeki güçlükte anlatım buluyor görünür. Realite ilkesinin girişi ile düşünce-etkinliğinin bir türü koptu; bu realite-sınamasından özgür tutuldu ve yalnızca haz ilkesine altgüdümlü kaldı.¹² Bu etkinlik *düşlem/fantazi üretme* etkinliğidir ki, daha önce çocukların oyununda başlar, ve sonra, *hayal kurma* olarak sürerek, reel nesnelere üzerine bağımlılığı terkeder.

11. (3) Ortaya çıkan tüm ruhsal sonuçları ile birlikte, haz ilkesinin yerinin realite ilkesi tarafından alınması — ki burada tek bir tümcede şematik bir açıklamaya sıkıştırılmıştır — gerçekte birdenbire başarılımış değildir, ne de tümü ile eşzamanlı olarak tek bir çizgide yer alır. Çünkü bu gelişim Ben-içgüdülerinde sürerken, eşeyssel içgüdüler oldukça önemli bir yolda onlardan koparlar.

¹⁰[Bu önemli kuram Freud tarafından *Düşlerin Yorumu*’nda (1900a) ortaya sürülmüştü, *P.F.L.*, 4, 758-9, ve daha açık olarak *Şakalar*’da, a.y., 6, 251 ve n. 2, ayrıca “Yadsıma”da (1925h), § 7’de ve n. 2’de ele alınır.]

¹¹[Bkz. *Düşlerin Yorumu* (1900a), *P.F.L.*, 4, 729-30, 771 n. ve 779. Bu “Bilinçaltı”nda (1915e) daha öte geliştirildi, § VII.15.]

¹²Benzer olarak, gönenci toprağının ürünleri üzerine dayanan bir ulus gene de belli alanları kökensel durumları içinde saklamak ve uygarlığın getirmiş olduğu değişimlerden korumak üzere ayıraktır (Yellowstone-park.) [Bkz. “Yaratıcı Yazarlar ve Hayal Kurma” (1908e), *P.F.L.*, 14, 129, ve “Histerik Düşlemler ve İki-Eşeylilik İle İlişkileri” (1908a) *P.F.L.*, 10, 87 ss. *‘Realitätsprüfung’* terimi ilk kez bu tümcede kullanılıyor görünür.]

Eşeyssel içgüdüler ilkin oto-erotik olarak davranırlar; doyumlarını bireyin kendi bedeninden elde ederler ve bu nedenle kendilerini realite ilkesinin doğuşunu zorunlu kılmış olan düşüklüğü durumunda bulmazlar. Daha sonra nesne bulma süreci başlayınca eşeyssel gelişimi erinliğe dek erteleyen uzun bir gizlilik dönemi bu süreci kesintiye uğratar. Bu iki etmen — oto-erotizm ve gizlilik dönemi — sonuçları olarak eşeyssel içgüdü'nün ruhsal gelişiminde durdurulmasını ve çok daha uzun bir süre boyunca haz ilkesinin egemenliği altında kalmasını (ki birçok insanda bundan hiç bir zaman geri çekilemez) getirir.

12. Bu koşulların sonucu olarak, bir yanda eşeyssel içgüdü ve düşlem arasında, ve öte yanda Ben-içgüdüleri ve bilinç etkinlikleri arasında daha yakın bir bağıntı doğar. Hem sağlıklı hem de sinirceli insanlarda bu bağıntının çarpıcı ölçüde yakın olduğunu görürüz, üstelik kalıtım ruhsalbiliminin o irdelemelerinin bizi onu *ikincil* bir bağıntı olarak kabul etmeye götürmesine karşın. Oto-erotizmin sürmesi çaba ve erteleme gerektiren gerçek doyumun yerine eşeyssel nesne ile ilişkide daha kolay olan kısa süreli ve düşlemsel doyumunu öylesine uzun bir süre elde tutmayı olanaklı kılan şeydir. Düşlem alanında, baskı herşeyden güçlü kalır; eğer tasarımlar üzerine yatırım bir hazzısalık salınışına yol açabilecek gibi görünürse, baskı tasarımların daha bilinç tarafından ayırmsanmadan *in statu nascendi* [doğuş durumunda] engellenmelerine götürür. Ruhsal örgütlenişimizdeki zayıf nokta budur, ve daha şimdiden ussallaşmış olan düşünme süreçlerini geriye haz ilkesinin egemenliği altına getirmek için kullanılabilir. Sinirceye ruhsal yatkınlığın özsel bir parçası böylece eşeyssel içgüdüleri realiteye saygı göstermek için eğitimdeki gecikmede ve, bir sonuç olarak, bu gecikmeyi olanaklı kılan koşullarda yatar.

13. (4) Tıpkı haz-Benin [Lust-Ich] *dilekte bulunmaktan*, haz kazanımı için çalışmaktan, ve hazzısalıktan kaçınmaktan başka birşey yapamaması gibi, realite-Beni

[*Real-Ich*] de *yararlı* olan için çabalamaktan ve kendini yıkıma karşı güvenlik altına almaktan başka birşey yapma gereksiniminde değildir.¹³ Gerçekte haz ilkesinin realite ilkesi ile yer değiştirmesi hazzın tahttan indirilmesini değil ama yalnızca güvenlik altına alınmasını imler. Sonuçlarında güvenilmez olan kısa süreli bir hazdan vazgeçilir, ama yalnızca yeni yol boyunca daha sonraki bir zamanda güvenilir bir hazzı kazanmak için. Ama bu yer değiştirme tarafından yaratılan ruh-içi izlenim öylesine güçlü olmuştur ki, özel bir dinsel mitte yansıtılır. Dünyasal hazlardan gönüllü ya da zorlamalı vazgeçiş için öte dünyadaki ödüller öğretisi bu ruhsal devrimin mitsel bir izdüşümünden başka birşey değildir. Bu imgeleri tutarlı bir biçimde izleyerek, *dinler* yitirilenin gelecek bir varoluşta karşılığının görüleceği sözünü vererek bu yaşamda hazdan saltık vazgeçişi sağlamayı başaramışlardır; ama bu yolla haz ilkesini yenmeyi başaramamışlardır. Bu utku ya erişmenin en yakınına gelen ise *bilim*dir; ama bilim de çalışması sırasında anlıksal haz sunar ve sonunda kılığsal kazanımlar beklentisini yaratır.

14. (5) *Eğitim* doğrudan doğruya haz ilkesinin yenilmesine, ve realite ilkesi ile yer değiştirmesine doğru bir yüreklendirme olarak betimlenebilir; başka bir deyişle, egoyu etkileyen gelişim sürecine yardım etmeye çabalar, bu amaçla eğitimcilerden bir ödül olarak bir sevgi sunuluşundan yararlanır; ve bu nedenle eğer şımarık bir çocuk her durumda o sevginin elinin altında olduğuna ve onu hiçbir durumda yitirmeyeceğine inanırsa eğitim başarısızlığa uğrar.

¹³Realite-Benin haz-Beni üzerindeki üstünlüğü Bernard Shaw'ın şu sözlerinde uygun bir anlatım bulur: ("To be able to choose the line of greatest advantage instead of yielding in the direction of the least resistance" [:: "en az direnç yönünde boyun eğmek yerine en büyük üstünlük çizgisini seçebilmek"] [İngilizce alıntı Freud'un]. (*Man and Superman: A Comedy and a Philosophy*.) [III'üncü Sahnede bir perde arasında Don Juan'ın sözleri. — 'Haz Beni' ve 'realite Beni' arasındaki ilişkilerin çok daha ayrıntılı bir açıklaması *İçgüdüler ve Yazgıları*'nda verilir, bkz. § 44.]

15. (6) *Sanat* kendine özgü bir yolda iki ilke arasında bir uzlaşma yaratır. Kökensel olarak bir sanatçı içgüdüsel doyumdan realitenin daha baştan istediği vazgeçme ile anlayamadığı için realiteye sırtını dönen, ve erotik ve tutkulu dileklerine düşlem yaşamında tam özgürlük veren bir insandır. Ama düşlemlerini insanlar tarafından realitenin değerli yansımaları olarak beğenilen yeni bir edimsellik türüne yoğunlamak için özel becerilerden yararlanarak, bu düşlem dünyasından geriye realiteye giden yolu bulur. Böylece, dışsal dünyada edimsel değişimler yapmanın zorlu ve dolambaçlı yolunu izlemeksizin, belli bir biçimde edimsel olarak olmak istediği kahraman, kral, yaratıcı, ya da sevgili olur. Ama bunu başarabilmesinin biricik nedeni realite tarafından istenen vazgeçmeler karşısında başka insanların da onunla aynı doyumsuzluğu duymaları, ve haz ilkesinin yerinin realite ilkesi tarafından alınmasından doğan o doyumsuzluğun kendisinin realitenin bir parçası olmasıdır.¹⁴

16. (7) Ben bir *haz-Benden* bir *realite-Benine* dönüşme sürecinden geçerken, eşey içgüdüleri onları başlangıçtaki oto-erotizmlerinden çeşitli ara evreler yoluyla üremenin hizmetindeki nesne-sevgisine götüren değişimlere uğrar. Eğer bu iki gelişim yolundaki her adımın daha sonraki sinirceli hastalığa doğru bir yatkınlığın yeri olabileceğini düşünmede haklıysak, daha sonraki hastalığın biçimi (*sinircenin seçmesi*) üzerine kararı Benin gelişiminde ve libidinal gelişimde bu gelişimi engelleme eğilimine yer veren tikel evre üzerine bağlamak usayatkındır. Böylece iki gelişimin henüz incelenmemiş olan zamansal özellikleri ve birbirlerine karşı düzenlenişlerindeki olanaklı türülülükler beklenmedik bir imlem kazanır.¹⁵

¹⁴Bkz. Otto Rank'ın [*Der Künstler*; Viyana] (1907) benzer gözlemleri. [Bkz. ayrıca "Yaratıcı Yazarlar ve Hayal Kurma" (1908e), *P.F.L.*, 14, 129, ve ayrıca *Giriş Dersleri* (1916-17), 23'üncü Dersin kapanış paragrafları, *a.y.*, 1, 423-4.]

¹⁵[Bu tema "Saplantı Sinircesine Yatkınlık"ta (1913i) geliştirildi, *P.F.L.*, 10, 142 ss.]

17. (8) Bilinçsiz (baskılanmış) süreçlerin hiçbir araştırmacının kendi üzerinde büyük bir disiplin uygulaması olmaksızın alınamayacağı en yadırgatıcı özellikleri bunların realite-sınamasını bütünüyle gözardı etmelerine bağlıdır; bunlar düşüncedeki realiteyi dışsal edimsellik dünyası ile, ve dilekleri yerine getirilmeleri ile — olay ile — eşitlerler, tıpkı eski haz ilkesinin egemenliği altında kendiliğinden olduğu gibi. Bunun ortaya çıkardığı bir başka güçlük de bilinçsiz düşlemleri bilinçsizleşmiş anılardan ayırdetme güçlüğüdür.¹⁶ Ama baskılanmış ruhsal yapılara realite ölçünlerini uygulama, ve bu nedenle, belki de, düşlemlerin edimsellikler olmadıklarını düşünerek semptom oluşumundaki önemlerini küçümseme, ya da sinirceli bir suçluluk duygusunu herhangi bir edimsel suçun işlenmiş olduğu konusunda hiçbir kanıt olmadığı için başka bir yerden türetme gibi yanılgılara hiçbir zaman düşülmemelidir. Kişi gezmekte olduğu ülkede kullanılan parayı kullanmalıdır — bizim durumumuzda *sinirceli bir para*. Örneğin, düşünün ki biri şöyle bir düşü çözmeye çalışmaktadır. Bir zamanlar uzun ve acılı bir ölümcül hastalık boyunca babasına bakmış olan biri bana babasının ölümünü izleyen aylarda düşlerinde yineleyerek *babasının bir kez daha sağ olduğunu ve onunla her zaman olduğu gibi konuşmakta olduğunu* gördüğünü anlattı. *Ama babasının gerçekten ölmüş olması ama onu bilmemesi ona dayanılmayacak denli acı geliyordu*. Bu görünürde anlamsız düşü anlamının biricik yolu “babasının gerçekten ölmüş olduğu” sözlerinin arkasına “düşü görenin dilediği gibi” ya da “dileğinin sonucu olarak” sözlerini eklemek, ve dahası, bu aynı sözlere “onu diledi” sözlerini eklemektir. Buna göre düş-düşüncesi şöyle gider: Henüz babası sağken (bir kurtuluş olarak) babasının ölümünü dilemek zorunda kalmış olması onun için acılı bir anyıdı, ve eğer babası bundan kuşkulmuş olsaydı bu çok korkunç bir-

¹⁶[Bu güçlük *Giriş Dersleri* (1916-17), 23'üncü Dersin son bölümünde uzunlamasına tartışılır, *P.F.L.*, 1, 414 ss.]